

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Mellakasta kapinaan

Anarkistinen näkökulma jälkiteollista kapitalismia
vastaan

Alfredo M. Bonanno

Alfredo M. Bonanno
Mellakasta kapinaan
Anarkistinen näkökulma jälkiteollista kapitalismia vastaan
1995

Haettu 25.12.2022 osoitteista
<https://takku.net/article.php/20081225140755898> ja
<https://takku.net/article.php/2008122513580583>
Julkaistu alunperin SAL-Helsingin pamflettina 1995 ja verkossa
ensi kerran brainlessin tekstiarkistossa (ei saatavilla).

fi.theanarchistlibrary.org

1995

Sisällys

Johdanto suomenkieliseen laitokseen	5
Johdanto	7
Analyysi muutosten kaudesta - Jälkiteollisista il-	
luusioista jälki-vallankumouksellisiin illuusioihin	11
Muutokset yhteiskunnassa	11
Kadotettujen saaret	12
Vallankumouksen kaksi reserviä	13
Valtion varotoimenpiteet	14
Irrationaalisen kilpailun loppu	16
Tietoisuus ja ghattoutuminen	17
Yleistetty köyhtyminen	19
Kaksi kehitysvaihetta	20
Työläisen johtavan roolin hiipuminen	21
Eräiden anarkistien illusioiden hiipuminen	22
Vauhti ja moninaisuus	24
Reformismin loppu, puolueen loppu	25
Tyhmät poissuljetut	25
Irrationaalisesta mellakasta tietoiseen kapinaan	28
Suullinen alustus Milanossa 13. lokakuuta 1985 pidet-	
tyyn konferenssiin teemasta ”Anarkismi ja kapi-	
naprojekti”	30

si rakentaa tulevaisuuden kapinaväline sijoitettavaksi esi-isiemme hampaissa kantaman veitsen viereen. Tällä lailla voidaan rakentaa se ilmasilta, josta mainitsin aiemmin.

Epämuodollinen organisaatio, joka saa aikaan yksinkertaista keskustelua ilman suuria tarkoituksia ja sellaisia (monien esittämiä) väitteitä, että jokaisen asioihin puuttumisen tulisi johtaa yhteiskunnalliseen vallankumoukseen. Jos ei tällaista organisaatiota ole, millaisia anarkisteja meistä oikein tulee? Voitte olla varmoja, toverit, että yhteiskunnallinen vallankumous ei odota nurkan takana, että tien varrella on monia kadunkulmia ja että tie on hyvin pitkä. Elinvoimaiset ja nopsaliikkeiset asioihin puuttumiseen kykenevät jopa tavoitteiltaan rajoitettuina iskemään järjestelmää, antaen esimakua *poissuljettujen* luomista tavoitteista. Organisaatio, joka kykenee olemaan sisällä kumouksellisen mellakan todellisuudessa mellakan tapahtumahetkellä, muuttaakseen sen päämäärätietoiseksi kapinatodellisuudeksi ilmaisemalla tavoitteet, keinot ja rakentavat johtopäätökset. Tämä on tulevaisuuden kapinatehtävä. Muut tiet ovat tänään läpipääsemättömiä.

On varmasti edelleen mahdollista jatkaa synteesiorganisaatioiden, propagandan, anarkistisen koulutuksen ja keskustelun tietä – niin kuin tietysti parhaillaan teemme – koska olen, kuten sanottua, koko ajan puhunut kehityssuuntaukseen perustuvasta projektista. Mutta anarkistisina vallankumouksellisina meidän on pakko pitää mielessämme tämä kehityslinja ja valmistautua tästä hetkestä alkaen muuttamaan irrationaaliset mellakkatilanteet kapinaksi ja vallankumoukselliseksi todellisuudeksi.

Johdanto suomenkieliseen laitokseen

1980-luvulla oli Suomessa muodissa sana rakennemuutos. Tämä sana ei ole enää muodissa, mutta syy ei suinkaan ole se, että sen kuvaama kriisi olisi ratkaistu. Tämä kriisi on päivittäin pahentunut nopeasti. Sattuu vain olemaan niin, että tämän rakennemuutoksen suurin ja näkyvin ongelma on sama kuin laman. Vasta viime aikoina, kun tiedotusvälineet ovat saavuttaneet liikuttavan yksimielisyyden siitä, että lama alkaa olla jo ohi, on alettu taas varovasti viitata siihen ratkaisemattomaan ongelmaan, joka on piileskellyt laman selän takana. Ongelman laatua kuvaa hyvin se, ettei kellään tunnu olevan esittäjä sille edes epärealistista ratkaisua, realistisesta puhumattakaan. Kukaan ei kuvittele kansaa niin tyhmäksi, että voidaan taas palata työvoimavaltaiseen teollisuuteen ilman että tehdään markkinataloudellinen itsemurha.

Palveluyhteiskunta ilman suurta ja pysyvää työttömyyttä on kuollut uskonto. Tästä huolimatta peräänkuulutetaan lisää pienyrityksiä ja lisää kulutusta. Lisää krääsää, lisää melkein-ruokaa, lisää paperisaatetta postiluukuista, lisää järjestöntä luonnonvarojen tuhlausta, lisää saastuttamista, lisää tullimuureja kolmatta maailmaa vastaan, lisää kaupankäyntiä ihmisoikeuksista piittaamattomien valtioiden kanssa. Lisää kaikkea sitä, mitä 80-luvulla rukoiltiin kiireesti vähentämään radikaalisti. Onko ympäristöongelmat, kehitysmaiden ongelmat ja ihmisoikeusongelmat siis salaa ratkaistu länsimaiden taloudellisen taantumana aikana? Onko taantumus yhtäkkiä muuttunut edistykseksi?

Vallanpitäjien vastaus ensimmäiseen kysymykseen on vastahakoinen, mutta ilmiselvien tosiasioiden ainoaksi vaihtoehdoksi jättämä ei. Toiseen sen sijaan perustelematon, mutta sitäkin innokkaampi kyllä. Olisi hyvin edistyksestä työttömiltä nähdä yhteiskunnalta saatu korvaus henkilökohtaisena häpeänä, oman laiskuuden tuloksena. Olisi hyvin edistyksestä naisilta vetäytyä työelämästä itsestään selviksi kotirouviksi. Olisi hyvin edistyksestä hyvinkoulutetuilta nähdä itsensä eliittinä ja toimia

sen mukaisesti. Olisi hyvin edistyksellistä yhteiskunnalta saada tuloerot kasvamaan.

Taantumuksesta yritetään tehdä edistystä vain silloin kun ei kerta kaikkiaan ole muuta vaihtoehtoa. Vain silloin, kun on tultu umpikujaan ja vaihtoehtoina on vain joko pysähtyminen tai taaksepäin käveleminen ja toisen tien valitseminen. Tasa-arvoisen ja solidaarisen hyvinvointivaltion tie on päättynyt umpikujaan ennen aikojaan. Ainoa mitä vallanpitäjät voivat tehdä on julistaa tämä iloiseksi tapahtumaksi ja sanoa inhonneensa aina salaa sosiaalidemokraattista hyvinvointivaltiota.

Vapaus ja tasa-arvo eivät kertakaikkiaan sovi yhteen valtion kanssa. Valtio on ottamassa toisenlaisen tien. Ei tietenkään palaa massa loputtomiin omia jälkiään takaisin, vaan kääntymässä aivan uuteen suuntaan. Suuntaan, joka ei suinkaan ole päinvastainen sille mihin se tähän saakka on kulkenut, vaan osittain sitä myötäilevä.

Bonannon *Mellakasta kapinaan* on nyt vielä ajankohtaisempi kuin ilmestyessään, erityisesti Suomessa. Kaikki siinä kuvatut kehityssuunnat ovat meilläkin totta jo tänään, ne ovat vain (useimmissa tapauksissa) vasta kehityksensä alussa. Irrationaaliset väkivallan ja vandalismin purkauksetkin ovat jo kaikille tuttuja ilmiöitä. Edes spontaani motiiviton mellakka ei ole enää uusi asia maassa, joka on muuhun Eurooppaan verrattuna varsinainen lintukoto.

Me emme ole olleet jäljessä kehityksestä. Jotkut ilmiöt ovat kehittyneet hitaammin kuin esimerkiksi USA:ssa tai Englannissa, toiset nopeammin. Jokaisen valtion erityisolosuhteet vaikuttavat yleismaailmalliseen kehitykseen niissä. Niin sanotussa uusliberalismissa on katteetonta, menneestä kiinni pitävää uhmaa vähintään yhtä paljon kuin pohjoismaisessa sosiaalidemokratiassa.

Nykyinen yleismaailmallinen kehitys ei ole sen haavoittuuttomampi kuin feodalismi, absolutismi tai mikään muukaan ylikansallinen aikakausi. Sitä vastaan voidaan ja sitä vastaan pitää taistella. Mutta muuttunut tilanne vaatii muuttuneita keinoja. Juuri siinä on tämän kirjasen ydin. Bonannon hyvin abstraktilla tasol-

tää tämän täydellisesti ja on opettamassa uusia sukupolvia hyväksymään alistuvaisuuden. Se tekee tätä suuntaamalla viestinsä alitajuntaan. Mutta tämä alistuvaisuus on illuusio.

Mellakoiden puhjetessa meidän ei pidä olla paikalla *vierailijoina*, seuraamassa vaikuttavaa tapahtumaa sillä perustella, että mehän olemme anarkisteja, ja tällainen tapahtuma täyttää siksi meidät tyytyväisyydellä. Meidän täytyy olla paikalla toteuttamassa projektia, joka on etukäteen suunniteltu, yksityiskohtaisesti.

Millainen tämä projekti voi olla? Sellainen, joka perustuu järjestäytymiseen yhdessä *poissuljettujen* kanssa, pohjautumatta enää yksinomaan vanhoihin luokkataistelukäsittesiin. Sellainen joka perustuu johonkin, mikä on välitöntä ja yhteydessä todellisuuteen, useisiin erilaisiin todellisuuksiin itse asiassa. Meidän omassa tilanteessamme täytyy olla alueita, joista aiheutuu jännitteitä. Kosketus näihin alueisiin tulee ideologiselta pohjalta jatkuessaan juurruttamaan niihin. Kosketuksen täytyy poiketa tähänastisesta, olla organisoitua, mutta erilaista. Projektia ei voi toteuttaa millään laajoilla organisaatioilla, jotka pyrkivät valituksen tai romantiikan hengessä toimimaan kokoamispiteenä ja synteinä erilaisissa tilanteissa eläville ihmisjoukoille. Se voidaan toteuttaa vain organisaatiolla, joka on eloisa, joustava ja sopeutumiskykyinen. Anarkististen tovereiden *epämuodollisella organisaatiolla*, joka koostuu tovereista, joilla on anarkistinen luokkatietoisuus, mutta jotka käsittävät vanhojen mallien rajoitukset ja ehdottavat tilalle toisenlaisia, joustavampia malleja. Näiden mallien täytyy olla kosketuksissa todellisuuteen, kehittää selkeä analyysi ja tehdä se tunnetuksi, ehkä käyttämällä menneisyyden välineiden lisäksi myös tulevaisuuden välineitä. Muistakaamme, ettei ero menneisyyden ja tulevaisuuden välineiden välille synny siitä, että laitetaan lehteen muutama kuva lisää. Kyse ei ole vain toisenlaisen, humoristisemman tai vähemmän akateemisen kehyksen antamisesta kirjoituksillemme, vaan tulevaisuuden välineiden olemuksen todellisesta ymmärtämisestä, niiden opiskelemisesta ja niihin paneutumisesta. Juuri tämä on sitä, mikä tekee mahdollisek-

vat meitä, asenteisiin joita emme ymmärrä ja keskusteluihin, jotka ovat käsittämättömiä minun kaltaiselleni vanhalle rationalistille.

On välttämätöntä yrittää voittaa tämä haluttomuus. Monet toverit peräänkuuluttavat hyökkäystä, joka seuraisi 150 vuotta sitten vaikuttaneiden luddiittien jalanjälkiä. Hyökkäys on aina hyvä taktiikka, mutta luddismin päivät ovat ohi. Luddiiteilla ja koneiden omistajilla oli yhteinen kieli. Kieli yhdisti ensimmäisten tehtaiden omistajia siihen proletariaattiin, joka kieltäytyi menemästä tehtaisiin tai harjoitti vastarintaa niissä. Toinen osapuoli söi, toinen ei, mutta huolimatta tästä kaikkea muuta kuin vähäisestä erosta, osapuolilla oli yhteinen kieli. Tämän päivän tilanne on traagisella tavalla erilainen. Ja tulee olemaan sitä vieläkin enemmän tulevaisuudessa. Sen vuoksi on välttämätöntä kehittää olosuhteita niin, etteivät mellakat kohtaa itseään valmistautumattomina. Ei nimittäin ole totta, toverit, että voisimme valmistautua ainoastaan henkisesti, tehdä henkisiä harjoituksia ja ilmestyä sitten tositalanteisiin lippuinemme. Tällainen ei kertakaikkiaan käy. Proletariaatti, tai miksi sitä nyt halutaan kutsua, eli *poissuljetut*, tulevat sysäämään meidät syrjään kummallisina ja epäilyttävinä ulkopuolisina *vierailijoina*. Epäluuloisesti. Miten ihmeessä meillä voisi olla jotakin yhteistä niiden kanssa, jotka toimivat anonyymisti oman elämänsä täydellistä hyödyttömyyttä vastaan, eivät mitään puutetta vastaan. Niiden ihmisten kanssa, jotka iskevät elinolojaan vastaan, vaikka heillä on kotonaan puhelin, väri-TV, videot ja monia muita kulutustavaroita. Nämä ihmiset saavat riittävästi syödäkseen, mutta toimivat silti elinolojaan vastaan. Mitä me voimme heille sanoa? Senkö, mitä synteesiä ajavat anarkistijärjestöt sanoivat viime vuosisadalla? Pidämmekö heille jonkin Malatestan kapinaan yllyttävän puheen? Juuri tämä on sitä vanhentunutta tavaraa. Tällaiset kapinaorganisaatiot ovat vanhentuneita. Meidän täytyy hyvin nopeasti löytää jotakin muuta.

Tuo toinen tapa täytyy löytää ennen kaikkea sisäisesti, pyrkimällä voittamaan vanhat sisäiset mallimme ja kykenemättömyytemme löytää uusia. Voitte olla varmoja, että valtakoneisto ymmär-

la liikkuvaan kuvaukseen on helppo ärtyä, mutta kannattaa muistaa, että yksityiskohtaisten ennustusten tekeminen kehityssuuntauksen pohjalta olisi lähinnä kristallipallohumpuukia. Jälkiteollinen yhteiskunta etenee arvaamattomin välinein, mutta jokainen voi jo nähdä paljon sellaista mistä ei lainkaan pidä

Mika Sakki, Helsingissä 30.11.1994

Johdanto

Jokaiselle tältä planeetalta kotoisin olevalle lienee jo selvää, että tuotannon järjestämisessä on tapahtumassa perusteellinen muutos. Tämä muutos on kaikkein ilmeisin ja tuntuvin kehittyneen kapitalismin keskuksissa, mutta tietotekniikan ja hajautetun tuotannon logiikka ylittää nykyään myös perinteisesti kaukaisina syrjäseutuina pidetyille alueille, tuoden ne mukaan keinotekoiseen yhteisöllisyyteen, jonka ainoa aito elementti on riisto.

Läntisessä maailmassa perinteinen työläinen, autoritaaristen vallankumousoppien kulmakivi ja edelleen monien anarkististenkin oppien perustekijä, on heitetty telakoiden, tehtaiden ja kaivosten hautausmailta ghettoutumaan uudelleen kotivideoiden, kirkkaasti valaistujen työkeskusten, kulttuuritalojen ja monitoruisten päiväkotien iloisenkirjavien hautausmaiden muurien sisälle.

Kun työttömyys ollaan hyväksymässä yhdeksi palkkatyön ulkopuolisuuden muodoksi, jalostaa pääoma edelleen välineitään ja suoria investointeja alueille, jotka tyydyttävät paremmin sen jatkuvaan laajentumisen tarvetta. Kulutustavaroita tuotetaan nyt manertenvälisillä robottijoukoilla, pienillä itse itseään riistäväillä teollisuuslaitoksilla ja kotityövoimalla, joka hyvin usein on lapsityövoimaa.

Ammattiliitoilla menee huonosti ja vasemmistopuolueet ovat ryömimässä yhä enemmän oikealle palkkavaatimusten ja yhteiskunnallisten uudistusten kadotessa vaaliohjelmista. Sen

sijaan ovat esiin nousemassa edistyksellisen demokraattisen erimielisyyden laajat kentät poliittisissa, yhteiskunnallisissa ja uskonnollisissa muodoissa: pasifismi, ekologismi, kasvissyönnö, mystiikka jne. Tämän toisinajattelevan konsensuksen äärimmäinen ilmaus ovat lainsäädännön ja yhteiskunnallisen säätelyn poistovaatimukset, joita esittää etuoikeutettu intellektuellikerros, mielessään ainoastaan omien oikeuksiensa puolustaminen.

Kapitalistisesta näkökulmasta tällainen näyttää ihanneyhteiskunnalta, jossa yhteiskuntarauha on yksi tämän päivän päätavoitteista. Se voisi olla kapitalistin unelma jo tänään, tämä itsehallinnollinen kapitalismi, ellei tämä yrittäjä olisi muureja vasten painautuvan vihamielisyyden ympäröimä. Ghettoalueet eivät enää rajoitu pelkästään Brixtonin Toxtethin mallin mukaisiin. Ne löytävät muotonsa pohjoisen kaivoskaupunkeina, kaupunkien vuokratulojen valtavana synkkinä labyrinthteina (joista monet ovat jo nyt kiellettyä aluetta poliiseille ja muille sortojoukoille) ja muina yhä laajempina alueina, joilla vielä äskettäin asui turvatuissa oloissa hyvin palkattuja ammattitaitoisia valkokaulustyöläisiä. Tulevaisuuden ghetot eivät kuitenkaan välttämättä ole maantieteellisesti rajattavia levottomuuden pesäpaikkoja selvin ja hallittavin mittasuhtein. Ne ovat kulttuurisia; määriteltävissä sitä kautta, että niiltä puuttuvat keinot yhteydenpitoon muun kapitalistisen yhteiskunnan kanssa.

Näiden yhä laajenevien ghettojen olemassaolo ja niistä kuuluva huuto on huomattavin särö uudessa kapitalistisessa maailmankatsomuksessa. Ei ole mitään sovittelijoita. Ei ole tilaa menneisyyden reformistisille poliitikoille, kuten ei myöskään vanhojen, pohjimmitaan reformististen vallankumouksellisten todellisille tai kuvitelluille työläisrakenteille. Huuto on raaka eikä pyydä mitään. Pienillä mellakoilla tai purkauksilla, jotka ovat nyt tavanomaisia tapahtumia erityisesti tässä maassa (Englannissa), ei ole mitään järkeviä vaatimuksia esitettävänä. Ne eivät ole mitään välineitä päämäärään pääsemiseksi, niin kuin leipämellakat menneisyydessä. Niistä on tullut jotakin, missä irrationaalinen pyrkii esiin,

lukea ja ymmärtää niitä tulevat olemaan lukumäärältään vähäisempiä kuin tällä hetkellä.

Mikä on se, joka aiheuttaa tällaisen tilanteen? Sarja realiteetteja, jotka ovat potentiaalisesti kapinaa aiheuttavia ja objektiivisesti kaikkea muuta kuin kapinaa aiheuttavia. Mitä meidän pitäisi tehdä? Jatkaako menneisyyden metodeilla väittelemistä? Vai yrittää viedä näitä spontaaneja mellakoita tehokkaan kapinan suuntaan? Tehdä ne kykeneviksi hyökkäämään, ei ainoastaan linnassaan pysytteleviä *mukaanotettuja* vastaan, vaan myös koko kielen leikkaavaa mekanismia vastaan. Tulevaisuudessa meidän on työskenneltävä *poissuljettujen* tulkittavissa olevien vallankumouksellisen kapinavaltimon välineiden kehittämiseksi.

Puhukaamme suoraan. Emme kykene suoriutumaan sellaisesta suunnattomasta urakasta kuin vaihtoehtoisen koulutuksen rakentamisesta ylläpitämään rationaalisia välineitä ihmisille, jotka eivät osaa käyttää niitä. Me emme toisin sanoen kykene tekemään sitä työtä, joka oppositiovoimilla on aiemmin ollut tapana hoitaa. Se vaatisi kaikille yhteisen kielen. Nyt kun rationalisointikapasiteetin omistajat ja jakajat ovat katkaisseet viestinnän, emme kykene rakentamaan vaihtoehtoa. Sellainen kuuluisi samaan sarjaan kuin monet menneet illuusiot. Mutta me voimme yksinkertaisesti käyttää *poissuljettujen* välineitä (mielikuvia, ääntä jne.) muuttamaan käsitteitä niin, että ne myötävaikuttavat mellakatilanteiden muuttamisessa kapinatilanteiksi. Tämä on työtä, jota me voimme tehdä ja joka meidän on aloitettava heti tänään. Tämä on tapa, jolla pyrimme luomaan kapinan.

Monet toverit kuvittelevat minun ajattelevan, että me kuulumme 1700-luvulle ja olemme käytöstä poistettua tavaraa. Todellisuudessa uskon, että olemme kykeneviä rakentamaan sen ilmasillan, jota tarvitaan yhdistämään menneisyyden välineet tulevaisuuden avaamiin ulottuvuuksiin. Rakentaminen ei varmasti tule olemaan helppoa. Ensimmäinen vihollinen, joka meidän täytyy lyödä on sisäinen: haluttomuutemme sekaantua tilanteisiin, jotka pelotta-

tekniikat, kuten minua pätevämmät selittävät, tarjoavat erään merkittävän mahdollisuuden – vallanpitäjien käsissä. Niillä voidaan tavoittaa jokaisessa meissä olevia irrationaalisia tunteita. Toisinsanoen, rationaalisuuden arvo vakuuttelukeinona ja itsetietoisuuden kehittäjänä taistelussa luokkavihollisia vastaan tulee rapautumaan, en sano täydellisesti, mutta kuitenkin merkittävästi.

Miltä pohjalta *poisuljetut* siis tulevat toimimaan (sillä toimimaanhan he tietenkin edelleen tulevat)? He tulevat toimimaan voimakkaiden irrationaalisten impulssien pohjalta.

Toverit, pyydän teitä ajattelemaan erästä tiettyä ilmiötä, joka on tosiasia jo tänään, erityisesti Iso Britanniassa, joka kapitalistisesta näkökulmasta aina ollut edelläkävijä ja on sitä edelleen. Tarkoitin spontaaneja, irrationaalisia mellakoita.

Meidän täytyy ymmärtää tyhjentävästi, mikä on mellakan ja kapinan välinen ero. Monet toverit eivät sitä tee. Mellakka on kansan liikahdus, joka sisältää vahvoja irrationaalisia piirteitä. Se voi alkaa tyhjästä: siksi että poliisi pidätti muutaman kulmakunnan kundin, siksi että poliisi tappoi jonkun rynnäkössä tai jopa siksi että jalkapallofanit alkoivat tapella keskenään. Ei ole mitään järkeä pelätä tällaisia ilmiöitä. Tiedättekö miksi pelkäämme niitä? Koska olemme edistyksen ja valistuksen ideologian sanansaattajia. Koska uskomme, että varmuuksina pitämämme asiat ovat riittävä takuu siitä että olemme oikeassa, ja että nämä mellakoitsijat ovat irrationaalisia – jopa fasistisia – provokaattoreita, ihmisiä jotka täytyy pitää hiljaisina hinnalla millä hyvänsä.

Totuus on hyvin toisenlainen. Tulevaisuudessa tulee olemaan yhä enemmän ja enemmän tällaisia yhteiskuntaa ravistelevia mellakoita, jotka ovat irrationaalisia ja motiivittomia. Tunnen tovereiden keskuudessa leviävän pelkoa tämän todellisuuden edessä, halua palata takaisin menneisyyden arvoihin perustuviin menetelmiin, takaisin järjen selittävän voiman piiriin. En kuitenkaan usko, että tällaisia menetelmiä on mahdollista käyttää enää kovin kauan. Tulemme varmasti jatkamaan lehtien, pamflettien ja kirjallisten analyysien tekemistä, mutta ne joilla on kielelliset valmiudet

iskien usein helposti valtakoneiston välineiksi tunnistettaviin kohteisiin (poliisiasemat, autot, koulut, valtion virastot jne.), mutta ei aina niihin. Väkivalta jalkapallokatsomoissa on kiistatta osa samaa ilmiötä.

Anarkistit ovat heti ensimmäisistä suurista mellakoista – Bristol, Brixton, Toxteth, Broadwater Farm – lähtien nähneet nämä tapahtumat myönteisessä valossa, usein liittyen niihin mukaan ja toimittaen lukemattomia lisätiiliä poliisirivistöjen suuntaan. Anarkistilehdet ylistävät näitä joukkokapinoinnin hetkiä, vaikka samaan aikaan (samoissa lehdissä) tekevät organisaatioehdotuksia, jotka ovat saattaneet olla käyttökelpoisia vuosisadan alussa tai kolmekymmenluvulla, mutta joilla ei varmastikaan ole mitään yhteyttä nykypäivän tarpeisiin. Parasta mitä tuoreimmat mallit voivat mellakoita lähtökohtanaan tarjota, on erityinen anarkistiliike, joka pyrki istuttamaan hieman vallankumouksellista moraalialia näihin ilmeisen moraalittomiin tapahtumiin. Jälleen kerran tulee esiin analyyttisten kykyjemme köyhyys.

Tähän saakka anarkistit ovat tarvittessaan hieman teoreettista sisältöä julkaisuihinsa turvautuneet henkilökohtaisiin mielipiteisiinsä tai antaneet yhteenvedon joistakin marxilaisista analyyyseistä, kriittisellä silmällä, mutta usein alleviivaten, että marxismissa on joitakin kohtia, jotka ovat liittyvät myös anarkistisiin ajatuksiin. Tämä antaa lehdelle vakavaa sisältöä, näyttää että emme ole teoreettisia keskusteluja vastaan, mutta jättää rajaamatta anarkistisen toiminnan kentän. Ilman edes alkeellisimman perustason analyysia emme voi toivoa pääsevämme kosketuksiin todellisuuden kanssa. Intuitio ei riitä. Me emme voi odottaa työntävämmä ristiriitaisuuksia kohti vallankumouksellista ulospääsyä vain yksinkertaisesti vastaamalla tapahtumiin niiden sattuessa, olivat ne miten väkivaltaisia tahansa.

Marxilaiset analyysit eivät nykyaikana ole muuta kuin vanhentuneita teesejä industrialismin synkiltä ajoilta. Meidän on kehitettävä omat teesimme käyttäen perustana anarkististen menetelmien tervettä perintöä. Anarkismin suuri voima on siinä, että se ei tukeu-

du yhteen perusanalyysiin, joka on ankkuroitu johonkin tiettyyn aikaan. Anarkismin elävä osa on tänä päivänä yhtä elävä kuin se oli neljä vuosikymmentä sitten tai sata vuotta sitten. Meidän on kehitettävä keinot kerätä menneestä käyttökelpoinen ja liittää se siihen, mitä tarvitaan tekemään siitä käyttökelpoista myös tänään. Tämä voidaan tehdä ainoastaan, jos tiedämme mikä tämä todellisuus on. Ei sellainen, minkä haluamme sen olevan, vaan sellainen kuin se on; todellisuus, joka on nousemassa tämän päivän riiston todelliseksi taistelukentäksi. Taistelukenttä se on, vaikkakin kuolleilla ja haavoittuneilla on erilainen muoto kuin eilispäivänä, ja riistettyjen oikeutettu reaktio on saamassa uusia, vähemmän selkeitä muotoja. Toiminnan tarve tulee yhä pakottavammaksi, ghettojen koteloituessa ja eristäytyessä etuoikeutettujen kielen ja kommunikaation valtavirrasta.

Tässä esittämämme analyysit avaavat uusia ovia tähän suuntaan, antavat aavistuksen siitä, mitä ympärillä tapahtuu. Kiihokkeen kehittää tutkimusta edelleen ja auttaa muodostamaan anarkistiselle asioihin puuttumiselle tähän todellisuuteen liittyviä keinoja, joilla pyrkiä kohti päämääränämme olevaa yhteiskunnallista vallankumousta.

Ensimmäinen teksti kirjoitettiin ja esitettiin alun perin teemaksi italialaisen Anarchismo-lehden tovereiden Milanossa lokakuussa 1985 järjestämään anarkistikonferenssiin. Toinen osa on suullinen esitys samalta toverilta. Tämä selittää tekstin suppeuden. Kirjoittaja on itse asiassa omistanut paljon enemmänkin sivuja kapi-nateeseille, työlle, jota hän on kehittänyt osallistuessaan nyt jo kolmatta vuosikymmentä aktiivisesti kamppailuihin Italiassa.

Jean Weir

tys, jota Englannin filosofinen ideologia – Bentham ja kumppanit – myöhemmin kehitti. Ideologinen propagandamme on 150 vuotta perustunut näihin rationalismin peruskiviin. Kysymyksiin siitä, miksi meiltä puuttuu jotakin ja miksi meillä pitäisi olla jotakin sillä perusteella, että olemme kaikki tasa-arvoisia. Mutta se mikä leikataan pois kielen mukana, toverit, on tasa-arvoisuuden, ihmisyiden ja veljeyden ajatus. Huomispäivän *mukaanotetut* eivät tule tuntemaan itseään ihmisyyden ja veljeyden pohjalta samanlaisiksi kuin *poissuljetut*. *Poissuljettu* nähdään jonakin *toisena*. Huomispäivän *poissuljetut* tulevat elämään germaaniritarien linnan ulkopuolella, eivätkä näe *mukaanotettua* mahdollisena huomispäivän jälkivallankumouksellisen ajan veljenä. *Mukaanotetut* ja *poissuljetut* tulevat olemaan toisilleen erillisiä asioita. Minä pidän koiraani erilaisena koska se ei puhu minulle, vaan haukkuu. Tietenkin rakastan koiraani, pidän siitä; se on hyödyllinen minulle, se vartioi minua, on ystävällinen, heiluttaa häntäänsä. Silti en osaa kuvitella tasa-arvoisuutta ihmiskunnan ja koirakunnan välillä. Kaikki mikä on mielikuvitukseni tavoittamattomissa edustaa minulla *toiseutta*. On traagista, että tällainen kielten eriytyminen on mahdollista myös tulevaisuudessa. Mitä on se, mikä tullaan syöttämään *poissuljetuille*, mistä tulee koostumaan tämä rajoitettu koodi, jonka muotoutuminen on ehkä jo näkyvissä? Äänistä, mielikuvista, väreistä. Ei lainkaan perinteistä koodista, joka perustui sanaan, analyysiin ja yhteiseen kieleen. Pitäkää mielessä, että juuri tämä perinteinen koodi oli se perusta, jolle valistuksen edistyksellinen todellisuudenmuuttamisanalyysi rakennettiin. Tuo analyysi toimii edelleen pohjana vallankumoukselliselle ideologialle, sekä autoritaariselle että anarkistiselle (eroa ei ole, niin kauan kun on puhe vain lähtöpisteestä). Me anarkistit olemme edelleen sidottuja edistyskäsitukseen, jonka mukaan muutos voidaan tuoda sanoilla. Mutta jos pääoma leikkaa sanat pois, tulevat asiat olemaan aivan toisella mallilla. Me kaikki olemme olleet kosketuksissa siihen tosiasiaan, että monet tämän päivän nuoret eivät lue lainkaan. Heidät voidaan tavoittaa musiikilla ja mielikuvilla (televisio, elokuvat, sarjakuvat). Mutta nämä

toa järkevämmällä ja tasa-arvoisemmalla tavalla – mutta aina yksinomaan mukaanotettujen luokan keskuudessa. Tästä johtuen huomispäivän loikkarit tulevat tuomaan mukanaan huomattavan määrän vallankumouksellisesta näkökulmasta käyttökelpoisia asioita.

Entä *poissuljetut*? Pysyvätkö he hiljaa? Mitä he itse asiassa kykenevät vaatimaan, kun viestintäyhteydet on kertaalleen katkaistu? Vaatimusten esittäminen edellyttää sitä, että tietää mitä vaatii. En voi perustaa mitään ajatusta jokin sellaisen puuttumiseen, mistä en tiedä mitään, mikä ei merkitse minulle mitään ja mikä ei ruoki mitään toiveitani. Erotettuna kaikille yhteisestä kielestä eilispäivän reformismi – vähittäiset vaatimukset paremmista oloista sekä painostuksen ja riiston vähentämisestä – vanhentuu täydellisesti. Reformismi perustui yhteiseen kieleen riistäjien ja riistettyjen välillä. Jos kielet ovat erilaiset, ei voida saada läpi mitään vaatimuksia. Mikään ei saa minua kiinnostumaan sellaisesta mitä en ymmärrä, mistä en tiedä mitään. Tulevaisuuden kapitalistisen projektin – tämän jälkitekollisen projektin, jollaiseksi se yleensä kuvitellaan – toteuttaminen tulee siis välttämättömästi perustumaan riistettyjen pitämiseen hiljaisina. Projekti tulee antamaan riistetyille käyttäytymiskoodin, joka perustuu hyvin yksinkertaisiin elementteihin. Tämä koodi mahdollistaa television, tietokonepäätteiden, puhelimen ja kaikkien muiden perustarpeiden, palvelullisten tarpeiden ja muiden esiin nousevien *poissuljettujen* tarpeiden tyydyttämiseen tarvittavan laitteiston käytön. Samalla se varmistaa, että *poissuljetut* pysyvät kontrollin alla. Menetelmä on pikemminkin tuskallinen kuin verinen. Kidutus tulee päätepisteeseensä. Ei enää veritahroja muureissa. Kaikki sellainen tulee loppumaan – tiettyyn pisteeseen saakka tietenkin. Tulee syntymään tilanteita, jotka jatkavat sitä. Mutta noin yleisesti ottaen tulee hiljaisuuden verho laskeutumaan *poissuljettujen* ylle.

Tässä järkeilyssä on kuitenkin yksi heikko kohta. Ihmisen kapitalisuus ei perustu yksinomaan tarpeeseen, tietoisuuteen jonkin puuttumisesta ja taisteluun tätä puutetta vastaan. Jos ajattelet asiaa, huomaat että kyseessä on valistuksen ajalta peräsin oleva käsi-

Analyysi muutosten kaudesta - Jälkitekollisista illuusioista jälki-vallankumouksellisiin illuusioihin

Muutokset yhteiskunnassa

Muutamien viime vuosien aikana ovat tietyt yhteiskunnallisten ristiriitaisuuksien kehityssuuntaukset tulleet niin selviksi, että voidaan sanoa tapahtuneen jo todellisia muutoksia.

Ylivallan rakenne on muuttunut suorasta mielivaltaisesta hallinnosta sovitteluun ja kompromissiin perustuvaksi suhteeksi. Tämä on huomattavasti lisännyt vaatimuksia palveluista verrattuna perinteisiin vaatimuksiin kestohyödykkeistä. Seurauksena on ollut niiden tuotantomuotojen kasvu, jotka perustuvat tietotekniikkaan, tuotantosektorin automatisointiin ja palvelusektorin (kauppa, turismi, kuljetus, luotto, vakuutus, julkishallinto jne.) paremmuuteen verrattuna teollisuuteen ja maanviljelykseen.

Tämä ei tarkoita sitä, että teollisuus olisi kadonnut tai tullut merkityksettömäksi, vaan sitä, että se työllistää yhä vähemmän työläisiä huolimatta tuotannon pysymisestä entisellä tasolla tai jopa tuotannon kasvusta. Sama pitää paikkansa myös maataloudessa, johon teollistumiskehitys vaikuttaa suuresti ja jonka erottavat teollisuudesta pikemminkin tilastolliset kuin sosiaaliset ehdot.

Tämä tilanne kehittyy lähinnä siirtymäkautena; ei niinkään selkeän kaavan mukaan, vaan trendinä. Teollista ja jälkitekollista kaut-

ta ei erota toisistaan mikään selvä raja. Vaihe, jota olemme läpikäymässä, voittaa selvästi ne vanhentuneet rakenteet, jotka parhaillaan kokevat muodonmuutosta. Vielä ei kuitenkaan olla niin pitkällä, että kaikki tehtaat suljettaisiin ja tietokoneistetun tuotannon valta vakiintuisi.

Tuotantoyksiköiden hajauttamissuuntaus ja vaatimukset keskitetyn tuotantoprojektin jakamisesta pieniin itse itseään riistäviin soluihin tulevat hallitsemaan seuraavia vuosia. Mutta ne saavat seurakseen teollisen sektorin sisälle hitaat järjestelytoimet, jotka sopivat pääoman varovaisiin toimintastrategioihin.

Tämä väite liittyy lähinnä tilanteisiin Englannin ja Italian kaltaisissa valtioissa, jotka laahaavat kaukana perässä esikuvistaan Yhdysvalloista ja Japanista.

Kadotettujen saaret

Hitaissa ja ehkä peruuttamattomissa prosesseissa pois tehtaista revityt työläiset heitetään tiiviin kilpailun ilmapiiriin. Päämääränä on kasvattaa tuotantokapasiteettia, ainoaa tuotantokeskusten tietokoneistetun logiikan tunnustamaa kulutustuotetta. Hajaantuneet (ja yhä kiivaammat) konfliktit pääoman itsensä sisällä tulevat tukahduttamaan vaihtoehdon, vallankumouksellisen taistelun, tarkoituksenaan kärjittää luokkaeroja ja jättää ne ylipääsemättömiksi.

Tärkeimmät tuotannollisten saarekkeiden asukkaiden saavuttamat edut; heidän näennäisesti suurempi vapautensa, joustavat työajat, laadulliset muutokset (aina markkinoiden kilpailukyvyyn logiikan rajoissa, kuten käskyjä antavat keskuksat määräävät), vahvistavat uskoa siihen, että he ovat saavuttaneet luvattun maan: vallitsee onnellisuuden ja hyvinvoinnin kausi. Yhä vain kasvaneet voitot ja yhä vain kasvanut luovuus.

Mitä etuoikeutetut siis yrittävät tehdä? He yrittävät katkaista *poissuljettujen yhteydet mukaanoitettuihin*. Katkaista miten? Katkaisemalla viestintäyhteydet.

Tämä on tulevaisuuden tukahduttamistoimenpiteiden ydin. Ydin, jota minun mielestäni tulee tutkia niin syvällisesti kuin vain mahdollista. *Viestintäyhteyksien katkaiseminen* merkitsee kahta asiaa. Rakennetaan *supistettu* kieli, joka on vaatimaton, ja jolla on ehdottoman yksinkertainen koodi. Se syötetään *poissuljetuille*, jotta he voisivat käyttää tietokonepäätteitä. Se on jotakin äärimmäisen yksinkertaista, joka pitää heidät hiljaisina. Toisaalta taas *mukaanotetuille* tarjotaan *mukaanotettujen kieli*, jotta heidän maailmansa voi kulkea kohti etuoikeutettujen ja pääoman utopi-aa, joka on enemmän tai vähemmän kysyttyä tavaraa kaikkialla. Juuri yhteisen kielen puute olemaan todellinen muuri. Todellinen vankilan muuri, jota ei hevin ylitetä.

Puheena olevassa ongelmassa on useita kiinnostavia piirteitä. Kaiken yläpuolella on mukaanotettujen oma tilanne. Älkäämme unohtako sitä, että etuoikeutettujen maailmassa tulee olemaan ihmisiä, joilla on menneisyydessään ollut laajaa vallankumouksellisi-ideologista kokemusta. Nämä eivät ehkä nauti asemastaan huomispäivän etuoikeutettuina, vaan tuntevat olonsa tukahduttavaksi germaanilinnassa. He tulevat olemaan ensimmäinen piikki kapitalistisen projektin lihassa. Kotiintulijat, eli ne jotka hylkäävät luokkansa. Keitä olivat eilispäivän luokan kotiintulijat? Minä itse kuuluiin kerran etuoikeutettujen luokkaan. Hylkäsin sen ja minusta tuli toveri tovereiden joukossa, muutuin eilispäivän etuoikeutetusta tämän päivän vallankumoukselliseksi. Mutta mitä oikein toin mukana? Toin humanistisen sivistykseni, ideologisen sivistykseni. Minulla ei ole muuta annettavaa kuin sanoja. Mutta huomispäivän kotiintulija, huomispäivän etuoikeutettujen luokan hylkääjä, tulee olemaan mukanaan teknologiaa. Eräs huomispäivän kapitalistisen projektin tyypillisimmistä piirteistä, sen pysyvyydelle välttämättömistä olosuhteista, tulee olemaan tiedonjako, joka ei enää ole pyramidimaista vaan horisontaalista. Pääoman täytyy jakaa tie-

kemään elämästä parempaa. Mutta keitä varten? Siinäpä ongelma. Taatusti ei kaikkia varten. Jos pääoma todella kykenisi saavuttamaan tällaisen kaikille paremman maailman, voisimme kaikki lähteä kotiin – olisimme kaikki kapitalistisen ideologian kannattajia. Mutta totuus on se, että tällainen maailma voi tulla todeksi vain joillekin, ja että tämä etuoikeutettu kerros tulee olemaan rajatumpi tulevaisuudessa kuin mitä se on ollut menneisyydessä. Tulevaisuuden etuoikeutetut tulevat löytämään itsensä tilanteesta, joka suuresti muistuttaa keskiajan germaaniritarien tilannetta. Kannattamasta ideologiaa, joka pyrkii tasa-arvoisen vähemmistön – tasa-arvoisesti etuoikeutetun vähemmistön – perustamiseen muurien ympäröimään linnan. Ja tuon linnan sisäpuolelle tulevat köyhät ilman muuta jatkuvasti yrittämään tunkeutua.

Tämä etuoikeutettujen ryhmä ei nyt tule koostumaan vain suurkapitalisteista, vaan myös kaikista ylemmän keskiluokan rivistöistä. Se käsittää hyvin laajan yhteiskuntakerroksen, vaikka onkin varsin rajattu verrattuna riistettyjen määrään. Älkäämme kuitenkaan unohtako, että puhe on projektista, joka on olemassa vain suuntauksena.

Etuoikeutetun kerroksen voi määritellä *mukaanotetuiksi*, niiksi jotka sulkeutuvat linnan sisäpuolelle. Uskotteko heidän ympäröivän itsensä muureilla, piikkilanka-aidoilla, armeijoilla, vartijoilla ja poliisilla? Minä en usko.

Vankilanmuurit, ghetto, nukkumalähiö, tukahduttamistoimenpiteet ylipäättään: poliisi ja kidutus. Kaikki nämä asiat ovat silminnähtäviä tänään, kun kaikkialla maailmassa kuolee jatkuvasti tovereitamme ja köyhälistöä kidutukseen. Mutta kaikki tämä voi käydä läpi huomattavia muutoksia tulevina vuosina. On tärkeää tajuta, että nykypäivän viisi tai kymmenen vuotta vastaa lähimenneisyyden sataa vuotta. Kapitalistinen projekti kehittyy geometrisella nopeudella, jota ei voi verrata mihinkään aiempaan. Sellainen muutos, joka vei aikaa 60-luvun alusta vuoteen 1968, tapahtuu nykyään muutamassa kuukaudessa.

Näitä kuoleman saaria ympäröivät ideologiset ja fyysiset raja-aidat, jotka pakottavat ne, joille ei omaa paikkaa löydy, takaisin myrskyävään mereen, mistä kukaan ei pelastu.

Niinpä paljastuva ongelma koskeekin juuri *poissuljettuja*.

Vallankumouksen kaksi reserviä

Poissuljetut ja *mukaanotetut*

Ensin mainitut ovat niitä, jotka tulevat pysymään marginalisoituina.

Karkotettuina tuotannollisesta prosessista ja rangaistuina kykenemättömyydestään osallistua pääoman uuteen kilpailevaan logiikkaan he eivät useinkaan ole valmistautuneet hyväksymään Valtion avustusten (jotka tee-se-itse-miehen hyveitä ylistävä aika näkee yhä enemmän menneisyyden jäänteinä) suomaa selviytymisen vähimmäistasoa. Tämä yhteiskuntakerros ei koostu ainoastaan niistä, jotka etninen alkuperä on tuominnut rooliinsa – kuten esimerkiksi länsi-intialaiset brittiläisessä yhteiskunnassa, maan viimeaikaisten mellakoiden katalysaattori – vaan puheena olevan yhteiskunnallisen muutoksen satoa on myös se yhteiskuntakerros, jota tuuditeltiin turvallisella palkkauksella ja joka nyt on löytäneet itsensä keskellä nopeita ja voimakkaita muutoksia. Eivät edes jäljellä olevat tuet, joista nämä yhteiskunnan kerrokset hyötyvät (varhaiseläkkeet, työttömyysavustukset, sosiaaliturvan eri muodot jne.), voi saada heitä hyväksymään tilannetta, jossa syrjintä kasvaa lakkaamatta. Ja älkäämme unohtako sitä seikkaa, ettei tämän karkotukseen tuomitun yhteiskuntakerroksen totuttua koulutustasoa voi verrata kulutustottumuksiin niissä etnisissä ryhmissä, jotka eivät koskaan ole päässeet vakituisen työpaikan turvaan. Tämä tulee varmasti johtamaan uudentyyppisen sosiaalisen pahoinvoinnin räjähdykseen. Vallankumouksellisten tehtävä on yhdistää nämä räjähdykset perustavamman laatuisiin kapinan purkauksiin.

Ja sitten ovat *mukaanotetut*, ne jotka edelleen ovat etuoikeutettujen saarilla tukehtumassa. Heidän suhteensa kysymys uhkaa käydä monimutkaiseksi ja voidaan asettaa oikein vain jos ollaan valmiit tunnustamaan ihmisen tarve todelliseen vapauteen. Ne, jotka palaavat tältä sektorilta takaisin kotiin, tulevat melko varmasti kuulumaan armottomimpiin kapitalismin uuden muodon kimp-puun hyökkääjiin. Olemme läpikäymässä veristen yhteentörmäysten ja hyvin vaikean masennuksen kautta. Yhteiskuntarauha, unelma toisille, pelonaihe toisille, tulee säilymään uuden kapitalistisen utopian saavuttamattomimpana myyttinä. Se periytyy liberalismiin rauhaa rakastavasta ajattelutavasta, joka pyyhkii pölyjä olohuoneesta samaan aikaan kun teurasti kyökin puolella; tuotti hyvinvointia kotona ja massamurhia siirtomaissa.

Uudet mahdollisuudet pieniin, viheliäisiin arkipäivän vapauksiin maksetaan suunnattoman yhteiskuntakerroksen perinpohjaisella, julmalla ja järjestelmällisellä syrjinnällä. Tämä tulee ennemmin tai myöhemmin johtamaan kasvavaan tietoisuuteen etuoikeutetun kerroksen sisäisestä riistosta. Se ei voi olla johtamatta kapinointiin, olkoonkin että ehkä vain kerroksen parhaimpien keskuudessa. Ja lopuksi täytyy huomauttaa, ettei uudelle kapitalistiselle näkökulmalle löydy sellaista ideologista tukea, jollainen oli ennen kainalosauvana riistäjille ja ennen kaikkea välittävänä kerroksena toimivalle pelurien armeijalle. Pääoman edun tähden tapahtuva hyvinvointi ei riitä, varsinkaan niille, joilla on enemmän tai vähemmän läheisessä menneisyydessä kokemuksia vapausutopioista, val-lankumouksellisista unelmista ja kapinayrityksistä (joskin ehkä rajoitetuista), tai jotka yksinkertaisesti ovat lukeneet sellaisista.

Valtion varotoimenpiteet

Viime vuosina on teollisuusprojektia tasoiteltu sulauttamalla siihen poliittisiin intresseihin yhteydessä olevaa valtion ohjausta. Se kuuluu kontrolloivan konsensuksen toimintatapoihin.

Tutkikaamme tätä kysymystä tarkasti. Kaksi robottia voi teollisuudessa ottaa 100 työläisen paikan. Aikoinaan täytyi muuttaa koko tuotantolinja, jos haluttiin tehdä vaihdoksia tuotantoon. Ne 100 työläistä eivät voineet käsittää uutta tuotantoprojektia välittömästi. Tänä tuotantolinjan määrää yksi ainut tärkeä elementti. Yksinkertainen tietokoneohjelmointi voi alhaisin kustannuksin muuttaa tämän päivän robotit huomispäivän roboteiksi. Tuotannollisesta näkökulmasta katsottuna pääoman kapasiteetti ei enää perustu rahallisen pääoman resursseihin, eli investointiin, vaan pääasiassa älylliseen pääomaan. Se perustuu tuotantokapasiteetin suunnattomaan kasautumiseen, joka on toteutettu tietotekniikalla, uudella teknologisella kehityksellä, joka sallii tämän suuruusluokan muutokset.

Pääoman ei enää tarvitse olla riippuvainen perinteisestä työlläisestä tuotannon toteuttamisen elementtinä. Tästä elementistä tulee toissijainen, älyllisen pääoman muutoskyvyn tullessa ensisijaiseksi tekijäksi. Pääoman ei siis enää tarvitse tehdä valtavia investointeja ja kerätä huomattavia varastoja saadakseen alkukustannuksensa takaisin. Sen ei enää tarvitse kuumentaa markkinoita. Lisäksi se kykenee nyt hajauttamaan tuotantoyksiköt laajalle alueelle, välttämällä näin menneisyyden suuret teollisuuskeskukset. Se voi ehkäistä saastumista. Meille tulevat mahdollisiksi puhtaat meret, puhdas ilma ja järkevämpi resurssien jako. Ajatelkaa toverit, miettikää kuinka suurta osaa siitä aineistosta, jolla luonnonsuojelijat ovat kapitalisteja pommittaneet, tullaan tulevaisuudessa kääntämään meitä vastaan. Kuinka paljon työtä onkaan tehty pääoman tulevaisuudensuunnitelmien hyväksi. Tulemme luultavasti näkemään teollisuuden levittäytyvän kokonaisten maakuntien yli, ilman Gelan, Syrakusan, Genovan, Milanon jne. kaltaisia suuria keskuksia. Tuollaiset keskukset lakkaavat olemasta. Pilvenpiirtäjästä, joka sijaitsee vaikkapa Milanossa, voidaan tietokoneohjelmoinnilla käynnistää tuotanto Melbournessa, Detroitissa tai missä tahansa. Mitä mahdollisuuksia tämä avaa? Yhtäältä pääoma tulee olemaan kykenevä luomaan paremman maailman, laadullisesti erilaisen maailman, te-

Tänään kohtaamme toisenlaisen tilanteen, ja pyydän teitä ajattelemaan asian tärkeyttä, toverit. Valtakoneiston silmille avautuva uusi näköala ja pääoman uudet konsensuksen, ylläpitotekniikat ovat juuri niitä asioita, jotka tekevät uuden vallankumousprojektin mahdolliseksi.

Mikä sitten on muuttunut? Mikä on luonteenomaista jälkiteolliselle todellisuudelle?

Se mitä olen juuri alkamassa kuvata on ymmärrettävä kehityslinjana. Ei ole kyse siitä, että pääoma olisi jostain tuotantoprosessin päätöksentekokeskuksesta käsin yhtäkkiä päättänyt panna toimeen muutoksen ja ryhtynyt toteuttamaan sitä hyvin lyhyellä aikavälillä. Tällainen kuuluu fantasioiden maailmaan, mahdottomuuksiin. Itse asiassa tapahtumassa oleva ratkaisu on jollain tapaa puolittainen.

Meidän täytyy pitää tämä mielessämme puhuessamme jälkiteollisesta todellisuudesta, ellemme halua jonkun toverin tulevan sanomaan teille (niin kuin on jo tapahtunut): Odotas vähän, minä tulen takapajuisimmasta Sisiliasta, jossa edelleen ilmestyy piazzalle päällysmies tarjoamaan työläisille työtä 500 liiralla (n. 20 markalla) per päivä. Tällaista ja pahempaa varmasti tapahtuu. Vallankumouksellisen täytyy pitää tällaiset asiat mielessään, mutta olla samanaikaisesti tietoinen kapitalistisen projektin edistyksellisimmistä piirteistä. Jos otamme huomioon vain taantumuksellisimmat tilanteet, emme ole mitään vallankumouksellisia, vaan pelkkiä reformisteja, nykyisen järjestelmän korjailijoita, jotka kykenevät vain patistelemaan valtarakenteita täydellistämään kapitalistinen projekti.

Palataksemme teemaamme: mikä erottaa jälkiteollisen todellisuuden teollisesta? Teollinen todellisuus perustui ilmiselvästi pääomaan, mielikuvaan että tuotannon keskipiste oli investoiminen ja että investointien oli pakko olla huomattavia. Nykyään, uusien ohjelmointitekniikoiden vallitessa, on kapitalistisen tuotannon päämäärän muuttaminen hyvin yksinkertaista. Se on lähinnä tietokoneohjelmien vaihtamista.

Asian teknistä puolta katsottaessa voi nähdä, kuinka tuotantojärjestelmä on muuttunut. Tuotanto ei enää ole sidottu yhteen paikkaan (tehtaaseen), vaan leviää yhä enemmän ja enemmän, täyttäen kokonaisia maakuntia, säikähtämättä huomattaviakaan välimatkoja. Tämä tekee teollisuusprojekteille mahdolliseksi ottaa huomioon sellaiset asiat kuin tuotantokeskusten tasaisempi sijainti alueella. Se repii juurineen joitakin yhteiskunnallisen epäjärjestyksen meneitä muotoja, kuten ghettoaalueita, mammuttimaisia teollisuuskeskuksia sekä suuren luokan saastumisen ja ekosysteemin järjestelmällisen tuhoamisen alueita. Pääoma on nyt etsimässä ekologista tulevaisuutta, avaten sylinsä ympäristönsuojelijoiden mitä sekalaisemmalle seurakunnalle. Se on tekemässä itsestään luonnonvarojen suojelun sankaria, saaden tulevaisuuden sosialistit ja ei-sosialistiset ihmiskasvoiset suurkaupungit näyttämään mahdollisilta.

Kapitalistisen projektin todellinen motiivi työntyä kaukasiin maihin, viljellen eilispäivän utopioista peräisin olevin mielikuvia, on yksinkertainen eikä missään mielessä ihmisystävällinen. Sen on tarve vähentää luokkaristiriidat minimiin; pehmentää minkä tahansa tehokkaan vastakkainasettelun reunat sokerikuorutetulla edistyksellä, jonka perusta on sokea usko teknologian tulevaisuuteen.

On ilmeistä, että kaikkein houkuttelevimmat tarjoukset tullaan tekemään *mukaanotetuille*, yrittäen niin kauan kuin mahdollista estää uskosta luopumiset, jotka tulevat olemaan todellinen piikki huomispäivän kapitalismin lihassa. Yksityisillä kansalaisilla, jotka tulevat tuotantoprosessin piiristä, ja kääntävät pyrkimyksensä vallankumoukselliseen suuntaan, tulee olemaan todelliset aseet hävittää vallankumouksella riistoperiaate, josta on tehty luonnonlaki.

Utopistinen ajatus maailman hallitsemisesta hyvällä teknologialla on osoittautunut mahdottomaksi toteuttaa. Se ei ole koskaan ottanut huomioon fyysisten mittasuhteiden ongelmaa, joka ilmenee *poissuljettujen* ghettaina. Poissuljettuja voidaan kierrättää

onnen ja uhrautumisen sekoittavissa yrittäjäprojekteissa, mutta vain tiettyyn rajaun saakka.

Jännitteet ja toistuvat raivonpurkaukset tulevat aiheuttamaan riistäjien epätodelliselle utopialle vakavia vaikeuksia.

Irrationaalisen kilpailun loppu

Tämä asia on jo kauan ollut selviö. Kilpailu ja monopolismi uhkasivat ajaa tuotantorakenteet loputtomasti toistuviin kriiseihin. Useimmissa tapauksissa tuotannollisiin kriiseihin. Vanhalle kapitalismille mentaliteetille oli olennaista saavuttaa ns. vaakakuppitalous. Tämä oli mahdollista vain työskentelemällä yhä suuremmissa tuotannollisissa mittasuhteissa, jotta kiinteät kustannukset leviäsivät mahdollisimman laajalle. Tämä johti tuotannon standardisointiin: tuotantoyksiköiden kasaantumiseen tiettyihin paikkoihin. Nämä paikat toimivat siirtokuntamallin mukaan (esimerkkeinä klasiset Sisilian autiomaan katedraalit): eristäytyneet teollisuusalueet, öljynjalostamot jne., jotka toimivat kasautumispisteinä), tuottivat yhdenmukaisia tuotteita, pitivät pääoman ja työvoiman erillään toisistaan jne.

Ensimmäiset kuvatus ajattelutavan uudelleenarvioinnit tulivat massiivisen Valtion mukaantulon kautta. Valtion läsnäolo on avannut useita erilaisia mahdollisuuksia. Valtio ei enää ole passiivinen tarkkailija, pääoman kassanhoitaja, vaan siitä on tullut aktiivinen operaattori, pankkiiri ja yrittäjä.

Näiden uudelleenjärjestelyjen ydin on tuotannossa tapahtuva käyttöarvon vähentäminen ja vaihtoarvon lisääminen *yhteiskuntarauhan* säilyttämisen nimissä.

Tekemällä lopun kaikkein kilpailullisimmasta ajanjaksostaan pääoma on löytänyt osittaisen ratkaisun ongelmiinsa. Valtio on ojentanut sille auttavan kätensä, tarkoituksenaan muuttaa talouteen nojaava tuotanto täydellisesti yhteiskuntarauhan nojaavaksi tuotannoksi. Tämä utopistinen suunnitelma on sel-

kohdata. Kuinka pääoma onnistui ratkaisemaan tämän ongelman? Astumalla massakulutuksen aikaan, toisin sanoen esittelemällä integraation ja osallistumisen projektin, joka johti – Toisen Maailmansodan kokemisen jälkeen – kulutuksen laajentumiseen ja sitä kautta tuotannon kasvuun.

Mutta miksi tämä kriisi oli pääomalle niin suuri ongelma? Koska pääoma ei ole ennen kuin vasta viime aikoina kyennyt saamaan aikaan tuotantoa ilman valtavia investointeja. Korostakaamme, että näin oli ennen eilispäivää. Pääoman täytyi ottaa käytäntöön se, mikä tunnetaan *vaakakuppitaloutena* ja investoida huomattavia rahasummia toteuttaakseen välttämättömät muutokset tuotannossa. Jos piti saada uudentyyppinen kodinkone tai uusi automalli, investoinnit mitattiin sadoissa miljoonissa.

Tällainen tilanne asetti pääoman vastatusten ylituotannon haamun kanssa ja synnytti tarpeen noukkia yhä useampia ja useampia kansankerroksia massiivisen voitonpyynnin piiriin. Jokainen voi nähdä, ettei tällainen voi jatkua ikuisesti, koska peli päättyy pakostakin ennemmin tai myöhemmin yhteiskunnalliseen väkivaltaan. Itse asiassa kaikki pääoman ja Valtion lukemattomat asioihin sekaantumiset, näiden yrittäessä tehdä noukintoja, osoittautuivat lyhytikäisiksi. Monet tulevat muistamaan pitkään kuinka taloustieteilijät kymmenen tai viisitoista vuotta sitten vaativat suunnittelua talouselämään ja jokaiselle mahdollisuutta löytää työtä. Kaikki tämä on haihtunut savuna ilmaan. Tosiasia on, että pääoma ja Valtio olivat tuolloin – huomaa mennyt aikamuoto – ajautumassa kohti kasvavassa määrin jännittynyttä tilannetta. Seuraava pääoman ehdottama askel oli Valtion rakenteiden mukaantulo kapitalistiseen ohjaukseen, eli Valtion muuttaminen pelkästä pääoman etujen aseistautuneesta vartijasta kapitalismiin itseensä kuuluvaksi tuottavaksi elementiksi. Toisin sanoen kassanhoitajasta pankkiiriksi. Tällä tavoin tapahtui huomattava muutos: taloudellisen kilpailun ristiriidat, jotka alkoivat osoittautua kohtalokkaiksi, voitiin voittaa esittelemällä kuluttaminen proletariaatille.

teen aina tehneet meihin helposti vaikutuksen, kuten myös luovuus ja kaikki uudet suunnat, joita objektiivinen todellisuus antaa käyttöömmme. Mutta odottakaamme hetki.

Tarkoitukseni ei ole heitellä kirjallisia sitaatteja. Mutta joku sanoi kerran, että vallankumouksellisen ammattitaito on kykyä ymmärtää tulevaisuudesta mahdollisimman paljon sen avulla mitä on yhä jäljellä menneisyydestä. Naittaa esi-isämme veitsi tulevaisuuden tietokoneen kanssa. Kuinka tällainen onnistuu?

Ei niin, että tuntisimme nostalgiaa sitä maailmaa kohtaan, jossa mies hyökkäsi vihollisensa kimppuun veitsi hampaissaan, vaan koska pidämme menneisyyden vallankumousvälineitä edelleen käyttökelpoisina tämän päivän maailmassa. Syy tähän ei ole se, että joku vähemmistö olisi tehnyt asiasta päätöksen ja perustellut sen oikeaksi demagogisesti, välittämättä siitä mitä ihmiset asiasta mahtaisivat ajatella. Syy on se, että ihmisten kyky löytää käden ulottuvilla olevia yksinkertaisia keinoja tukea mitä tahansa tuhduttamistoimenpiteiden vastaista purkausta on perinteisesti toiminut jokaisen kansannousun kantavana voimana.

Tarkastelkaamme asioita järjestyksessä. Kapitalistisessa projektissa on aina ollut jotakin mikä ei toiminut niin kuin piti. Kaikki, jotka ovat olleet jossain tekemisissä taloustieteellisten ja poliittisten analyysien kanssa, ovat olleet pakotetut myöntämään tämän. Kapitalistisessa utopiassa on eräs tekninen virhe: se haluaa tehdä yhtä aikaa kolme asiaa, jotka ovat ristiriidassa keskenään. Varmistaa vähemmistön hyvinvoinnin, riistää enemmistöä selviytymisen rajoille ja estää jälkimmäisen kapina molempien ryhmien oikeuksien nimissä.

Kapitalismin historian kuluessa on löydetty erilaisia ratkaisuja tähän ongelmaan, mutta on ollut kriittisiä hetkiä, joina pääoman on ollut pakko keksiä jotain aivan uutta.

Ottakaamme suhteellisen tuoreena esimerkkinä maailmansotien välisen ajan Amerikka. Siellä tapahtui suuri kapitalistisen ylituotannon kriisi, traaginen hetki, johon yhdistyivät aiemmin marginaalissa pysyneet pulmat, jotka pääoman oli nyt pakko

västikin saavuttamaton. Ennemmin tai myöhemmin koneisto pirstoutuu.

Uusi tuotantoprosessi – jota usein kutsutaan jälkieteolliseksi – tekee alhaiset tuotantokustannukset mahdollisiksi jopa pientä hyödykemäärää tuotettaessa. Se voi tehdä huomattavia muutoksia mitä vaatimattomimmilla pääomaruiskeilla; mahdollistaa lähes huomaamattomat tuotantomuutokset. Tämä avaa keskiluokille, tuotannon kantahenkilökunnalle, näköalan suurempaan vapauteen kuin mistä nämä ovat osanneet uneksiakaan. Mutta vain päällysmiesluokkien kultaisen eristyksen puitteissa. Tämä vapaus on lähinnä natsityyppisten germaaniritarien linnakevapautta. Linnanmuurien ympäröimää, hampaisiin asti aseistautunutta, hautausmaan hiljaisuuden hallitsemaa.

Yksikään jälkieteollisen kapitalismin ideologi ei ole kysynyt itseltään mitä tehdä muurien ulkopuolelta tulevalle vaaralle.

Tulevaisuuden mellakat tulevat olemaan vielä tähänastisiakin verisempiä ja kauheampia. Tämä pätee vielä paremmin sitten kun tiedämme kuinka muuttaa ne massakapinaksi.

Tietoisuus ja ghattoutuminen

Se mikä määrittelee negatiivisesti germaaniritarien linnoituksesta pois suljetut ei ole työttömyys sinänsä, vaan kyvyttömyys päästä käsiksi todelliseen tietoon.

Uusi tuotantomalli vähentää pakostakin tiedon saatavilla oloa. Tämä johtuu vain osittain yhteiskunnan tietokoneistumisesta. Tiedon panttaus on uuden hallinnon peruspiirteitä ja sitä on sellaisenaan kehitetty ainakin parikymmentä vuotta. Kehitys on saavuttanut huippunsa massakoulutuksessa, josta puuttuu jo kaikki konkreettisesti käytännöllinen sisältö.

Koneiden tulo aiheutti teollisen vallankumouksen aikana ihmisten itsemääräämismahdollisuuksien vähenemisen. Työläiset marsitettiin tehtaisiin ja talonpoikauskulttuuri tuhottiin, tuottaen näin

pääomalle työvoimaa, joka oli käytännössä kykenemätön ymmärtämään uuden, mekanistisen maailman lainalaisuuksia, maailman joka oli vasta alkamassa hahmottua. Aivan samoin on nyt tietotekninen vallankumous, valtion lahjoessa sen mukaan kapitalististen ristiriitojen sovitteluprosessiin, luovuttamassa työläiset uudentyyppisellä kielellä aseistautuneen koneiston käsiin. Kielellä, joka on ymmärrettävää vain harvalukuisille etuoikeutetuille. Ylijäämä käännytetään takaisin ja tungetaan gheton maailmaan.

Vanha tieto, jopa intellektuellien ideologioiden vääristävän peilin läpi suodatettu, tullaan koodaamaan konekielelle ja sovittamaan yhteen uusien tarpeiden kanssa. Tämä on eräs historiallinen tilaisuus havaita monen muun asian ohella todellisen sisällön puute siinä ideologisessa poukkoilussa, jota on syötetty meille viimeiset 200 vuotta.

Pääoma on taipuvainen hylkäämään kaiken, mikä ei ole välittömästi käännettävissä tälle uudelle yleiskielelle. Perinteiset koulutusprosessit tulevat kokemaan arvonalennuksen ja sisällön supistumisen, paljastaen todellisen olemuksensa valikoimaan kykenevän kauppatarvarana.

Kielen sijaan tarjotaan uudet käyttäytymisen opinkappalet. Nämä muodostavat moitteettoman täsmällisistä säännöistä ja on kehitetty pääasiassa vanhoista demokratisoitumis- ja kokoamisprosesseista, joita pääoma on oppinut kontrolloimaan täydellisesti. Kaksin verroin käyttökelpoisemmaksi tämän prosessin tekee sen *poissuljetuille* antama tunne, että he osallistuvat yhteisten asioiden hoitamiseen.

Huomispäivän tietokoneistetulla yhteiskunnalla voi jopa olla puhtaita meriä ja melkein täydellinen rajallisten ympäristöresursien suojeleohjelma. Mutta tämä yhteiskunta tulee olemaan kieltojen ja sääntöjen viidakko, syvästi henkilökohtainen painajainen yhteistä hyvää koskeviin päätöksiin osallistumisen muodossa. Ghetoutuneet eivät yhteisöön sitovan yleiskielen puutteessa kykene enää lukemaan rivien välisiä vallan viestejä. Heillä ei lopulta ole

keviä vauvoja, eksyneitä lapsiaan etsiviä äitejä. Suuri ongelma on siinä, että monien anarkistienkaan ajattelu ei tässä asiassa ole kovin selkeää.

Olen usein puhunut tovereiden kanssa kapinan ja vallankumouksellisen taistelun ongelmista, ja huomannut että nämä samat mallit löytyvät heidänkin mielestään. Usein visualisoitu kuva käsittelee 1800-luvun barrikadeja, Pariisin Kommuunin tai kohtauksia Ranskan Vallankumouksesta.

Kapina tuo varmasti mukanaan tällaistakin, mutta ei vain tällaista. Kapina- tai vallankumousprosessi on tätä, mutta myös jotakin enemmän. Täsmällisesti sanottuna olemme täällä tänään ymmärtääksemme tätä asiaa hieman paremmin. Jättäkäämme kysymyksen ulkoiset aspektit, katsokaamme toisiamme silmiin ja miettikäämme tätä muutama minuutti.

Hankkiutukaamme eroon ajatuksesta kapinasta barrikadeina, ja katsokaamme millä tavoin välinettä kapina voidaan hahmottaa tämän päivän todellisuudessa. Todellisuudessa, joka on läpikäymässä nopeaa ja syvällistä muutosta.

Emme elä vuotta 1871, 1830 tai 1848; emmekä myöskään 1700-luvun loppua. Olemme tilanteessa, jossa teollisuustuotanto on muutostilassa, tilanteessa, jota yleensä kuvataan fraasilla jälkiteollinen. Meikin voimme mukavuussyistä käyttää tätä nimitystä.

Jotkut toverit ovat menneet tälle analyysin tasolle ja ajatelleet niitä syvällisiä muutoksia, joita tuotannossa parhaillaan tapahtuu. He ovat tulleet siihen tulokseen, että tietyt vanhat vallankumoukselliset mallit eivät ole enää käyttökelpoisia. Siksi on välttämätöntä löytää uusia tapoja, jotka eivät ainoastaan korvaa näitä malleja, vaan konkreettisesti hylkäävät ne ja esittävät uusia asioihinpuuttumistapoja.

Näin saadaan asiat näyttämään loogisemmilta, itse asiassa kiehtovilta. Miksi meidän pitäisi kirjoittaa shekki, joka meni vanhaksi jo 100 vuotta sitten? Kuka voisi ikinä kuvitella, että 150 tai jopa 200 vuotta sitten tapahtuneen vallankumouksen mallit olisivat edelleen käyttökelpoisia? Ovathan uudet tavat puuttua todellisu-

Suullinen alustus Milanossa 13. lokakuuta 1985 pidettyyn konferenssiin teemasta ”Anarkismi ja kapinaprojekti”

Järjestettäessä tällaista konferenssia syntyy outo ristiriita puitteiden ja keskustelun kohteena olevan ongelman tai pikemminkin projektin välillä: tällainen kaunis sali (olkoonkin että tämä on makukysymys), jossa minä olen puhumassa ja keskustelunaihe, joka ennakoi kaiken tämän tuhoutumista. Se on kuin haluaisi tehdä kaksi asiaa samanaikaisesti.

Tällainen ristiriitaisuus kuuluu elämään. Olemme pakotetut käyttämään kumoukselliseen ja tuhoavaan projektiin hallitsevan luokan välineitä. Kohtaamme kauhean todellisuuden päässämme suunnitelman, joka on unelmaa.

Anarkisteilla on monia projekteja. He ovat yleensä hyvin luovia, mutta kaiken tämän luomiskyvyn keskipisteessä on tuhoava projekti. Tämä projekti ei ole pelkkä uni, painajainen, vaan jotakin, joka perustuu ympärillämme tapahtuvaan yhteiskunnalliseen prosessiin ja osoittautuu todeksi juuri tämän prosessin kautta.

Todellisessa maailmassa elävinä meidän täytyy otaksua, että tämä vastakohtaisuuksien ja ristiriitojen repimä ja jakama yhteiskunta on matkalla, ellei kohti yhtä lopullista tuhoavaa räjähdystä, niin ainakin kohti pienten tuhoavien purkausten sarjaa.

Kadunmies kuvittelee painajaisissaan kapinan seuraavanlaiseksi: aseistautuneita miehiä, palavia autoja, tuhottuja rakennuksia, it-

enää muuta purkautumistietä kuin spontaani mellakka, irrationaalinen ja tuhoisa loppu itsessään.

Pääoman keinotekoisesta vapaudesta tarpeeseen saaneista *mukaanotetuista* tulee pääomalta sieppaamansa pienen teknologian osan vallankumouksellisia haltioita. Yhteistyö heidän kanssaan ei kuitenkaan riitä rakentamaan siltaa tai tarjoamaan kieltä, jolle perustaa tieto ja täsmällinen vastainformaatio.

Tulevaisuuden kapinoiden tekemän järjestäytyneen työn täytyy ratkaista tämä ongelma, rakentaa – ehkä nollapisteestä alkaen – peruskäsitteet viestinnälle, joka uhkaa joutua eristetyksi. Eristetty viestintä voi poissulkemisen hetkellä spontaaneilla ja kontrolloimattomilla reaktioilla antaa elämän väkivallan ilmaukselle, joka saa menneisyyden kokemukset kalpenemaan merkityksettöminä.

Yleistetty köyhtyminen

Uusia ghettoja ei pidä ajatella menneisyyden hökkelikylinä, hylkytavaran sillisalaattina, joka on pakotettu kärsimykseen ja puutteeseen. Uusi, nousevan kielen sääntöjen yhteen kokoama ghetto tulee olemaan passiivinen tulevaisuuden teknologian kuluttaja. Se saa myös omistaa alkeellisia kädentaitoja, joita tarvitaan käyttämään esineitä, jotka tarpeiden tyydyttämisen sijasta pikemminkin ovat kolossaalisia tarpeita itsessään.

Nämä taidot tulevat riittämään mainiosti gheton köyhtyneelle elämänlaadulle.

Tullee olemaan mahdollista tuottaa huomattavan monimutkaisia laitteita kohtuuhintaan ja antaa niille mainostuksella se yksinoikeuden sädekehä, jollaiseen ostaja pääoman projektin uhrina lankeaa. Ja sitä paitsi uusien tuotanto-olosuhteiden vallitessa ei jonkin esineen sarjatuotanto, muuttelu tai kehittäminen uuden teknologian ansiosta enää välttämättä synnytä huomattavia vaikeuksia ja kustannuksia. Tulee olemaan joustavia, ilmaisukykyisiä prosesseja, jotka voivat lainailla menetelmiä toisiltaan. On mahdollista toteut-

taa uusia kontrollimuotoja alhaisin kustannuksin ja ohjailta kysyntää. Näin luodaan yhteiskuntarauhan tuottamisen välttämättömät edellytykset.

Elämä yksinkertaistuu näennäisesti sekä *mukaanotettujen* että *poissuljettujen* näkökulmasta. Tällainen teknologian luoma vapaus on johtanut sosiologit ja taloustieteilijät – hyväntahtoisina ihmisiä kuten aina – jättämään syvällisemmät pohdiskelut ja luonnostelemaan ääriviivoja poikkiluokkaiselle yhteiskunnalle, joka kykenee elämään hyvin herättämättä henkiin luokkataistelun, kommunismin tai anarkian hirviöitä.

Ammattiliittojen vetovoiman surkastuminen ja niiden ennen ehkä todellisen reformistisen merkityksen häviäminen – liitoista on tullut pelkkiä pomojen käskyjen välittäjiä – nähdään todisteena luokkataistelun loppumisesta ja jälkiteollisen yhteiskunnan tulos- ta. Tässä ei kuitenkaan ole järkeä niiden vaihtelevien syiden valossa, joita tarkastelemme myöhemmin lähemmin. Kaikentyypiset ammattiliitot ovat menettäneet reformistisen merkityksensä, eivät siksi että luokkataistelu olisi loppunut, vaan koska yhteentörmäyksen olosuhteet ovat muuttuneet perinpohjaisesti.

Pohjimmiltaan olemme kasvotusten yhä jatkuvien ristiriitojen kanssa, jotka ovat suurempia kuin koskaan ja pysyvät edelleen ratkaisemattomina.

Kaksi kehitysvaihetta

Jos turvaututaan kaavamaisiin ilmaisuihin, voidaan osoittaa kaksi kehitysvaihetta.

Teollisella kaudella kapitalistinen kilpailu perustui tehdastuotannon hallitsevaan asemaan. Merkittävin taloussektori oli se nykyään toissijainen (tehdastuotanto), joka käytti energiaa vaihdettavana resurssina ja rahallista pääomaa strategisena resurssina. Tuon ajan teknologia oli pääasiassa mekaanista ja tärkein tuottava asia oli työläinen. Projekteissa käytetyt menetelmät olivat empiirisiä,

tamalla itsehallinnon, jatkuvan taistelun ja suoran demokratian periaatteita.

Irrationaalista mellakasta tietoiseen kapinaan

Ne joukkoliikkeet, jotka nykypäivänä tekevät joihinkin tovereihimme niin suuren vaikutuksen olemalla vaarallisia ja – heidän mielestään – hyödyttömiä, ovat merkkejä suunnasta, jonka huomispäivän taistelut tulevat ottamaan.

Jo nyt ovat monet nuoret ihmiset kykenemättömiä enää arvioimaan tilannetta, josta itsensä löytävät. Heiltä puuttuu se kulttuurinen minimitaso, jonka koulu ennen tarjosi. Heitä pommitetaan perusteettoman väkivallan viesteillä, heitä työnnetään tuhannella eritavalla kohti rajua, irrationaalista ja spontaania kapinaa. Ja heiltä puuttuvat ne poliittiset kohteet, jotka menneet sukupolvet uskoivat näkevänsä niin selvästi.

Kollektiivisten räjähdysten yhteiskunnallinen sijainti ja ilmaistavat vaihtelevat suuresti. Samoin aihe. Räjähdykset voidaan kuitenkin aina jäljittää pääoman ja Valtion yhdessä johtaman kuoleman yhteiskunnan sietämättömyyteen.

On aiheutonta pelätä noita ilmenemismuotoja vain niiden perinteisten käsitysten vuoksi, joita meillä on vallankumouksellisesta joukkotoiminnasta.

Meidän asiamme ei ole pelätä, vaan saada heti paikalla aikaan toimintaa, ennen kuin on liian myöhäistä.

Tietoisien kapinan menettelytavoista on nyt saatavilla paljon materiaalia – mihin olen itsekin kantanut korteni kekoon – jonka pohjalta toverit saattavat tajuta tiettyjen ennakkokäsitysten pinnapuolisuuden ja keskeneräisyyden. Näillä ennakkokäsityksillä on taipumus pikemminkin hämmentää kuin selkeyttää.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että kapinamenetelmiä voivat soveltaa vain luonteeltaan epämuodolliset anarkistijärjestöt. Näiden täytyy olla kykeneviä rakentamaan perusrakenteet (joukko-organisaatiot) ja osallistumaan niiden toimintaan, jonka selkeänä tavoitteena on tuhota valtakoneiston päämäärät sovel-

kokemukseen perustuvia ja koko tuotantoprosessi perustui rajoittamattomaan kasvuun.

Jälkiteollisella kaudella, jota lähestymme, mutta jossa emme ole vielä kokonaan sisällä, Valtio pääsee voitolle kapitalistisesta kilpailusta. Valtio panee täytäntöön säilyttävän konsensuksen ja tuotantojärjestelmän, jossa tärkeimpänä päämääränä on yhteiskunta-rauhan edistäminen. Taidokkaasti laadittu data ja vaihtovälineinä toimivat palvelut tulevat ottamaan tehdastuotannon paikan teknisen maailman vallitsevana käytäntönä. Hallitseviksi taloussektoreiksi tulevat palvelut, erikoistunut finanssitoiminta, sekä tutkimus, vapaa-aika, koulutus ja julkinen hallinto. Tärkein vaihtoväline on informaatio, joka koostuu monimutkaisesta tiedonsiirtojärjestelmästä. Tärkein strateginen resurssi on tieto, joka on hitaasti ottamassa rahallisen pääoman paikan. Teknologia on hylkäämässä mekaanisen ainesosansa ja keskittymässä intellektuaaliseen ainesosaansa. Tyypillinen tämän uuden teknologian työllistämä elementti ei ole työläinen, vaan teknikko, asiantuntija, tieteilijä. Projektissa käytetty metodi perustuu abstraktiin teoriaan, ei enää kokemukseen niin kuin joskus ennen. Tuotantoprosessin organisaatio puolestaan perustuu teoreettisen tiedon koodaukseen.

Työläisen johtavan roolin hiipuminen

Kiinnittäessään huomiomme teolliseen tuotantoprosessiin marxismi piti työväenluokan avustamista yhteiskunnallisten ristiriitojen vallankumouksellisen ratkaisemisen perustana. Tämä johti työväenliikkeessä strategioihin, jotka olivat suuresti riippuvaisia vallan kaappaamisen tavoitteesta.

Marxin ruokkima moniselitteinen hegeliläisyys toimi tämän järkeilyn sydämenä. Sen mukaan dialektista vastakkaisuutta proletariaatin ja porvariston välillä voitaisiin pahentaa pääoman ja valtion aseman vahvistumisen kautta. Näin proletariaatin asema vahvistuisi epäsuorasti. Jokaisen taantumuksen voiton nähtiin

siis ennakoivat tulevaa proletariaatin voittoa. Kokonaisuus asetettiin – tyypillisesti valistusajattelua edustavaan – kehitysvisioon mahdollisuudesta rakentaa henki materian maailmasta.

Lukuunottamatta muutamaa epäilemättä kiintoisaa muunnelmaa on tämä vanha luokkataistelumalli muuttumaton vielä tänäkin päivänä. Ainakin joissakin painajaismaisissa unelmissa, joita silloin tällöin nousee vanhoista kunnian ja valloitusten suunnitelmista. Tätä puhtaasti mielikuvituksesta kumpuavaa mallia ei ole koskaan asetettu vakavaan analyysiin.

On olemassa enemmän tai vähemmän yksimielinen käsitys siitä, että työläiset on siirretty pois keskeisestä asemastaan. Ensin arasti siirtämällä heidät tehtaasta koko yhteiskunnan alueelle. Sen jälkeen päättäväisemmin korvaamalla toissijainen teollinen sektori edistyksellisesti palvelusektorilla.

Eräiden anarkistien illuusioiden hiipuminen

Myös anarkisteilla on ollut illuusioita ja myös nämä illuusiot ovat lakastuneet. Puhuaksemme suoraan: vaikka nämä illuusiot eivät koskaan koskeneetkaan työläisten keskeistä asemaa, ne usein näkivät työn maailmaan tärkeydeltään perustavanlaatuisena, antaen teollisuudelle ensisijaisen aseman perustuotantoon (maataloutteen) nähden. Anarkosyndikalismi toimi näiden illuusioiden polttoaineena.

Jopa nykyaikana herättää sellainen asia kuin CNT:n nousu tuhasta paljon innostusta. Erityisesti niiden taholta, jotka näyttävät olevan kaikkien innostuneimpia avaamaan uusia teitä reformistiselle anarkismille.

Perusajatus työläisen keskeisestä asemasta (joka eroaa marxismista vastaavasta, mutta vähemmän kuin yleensä uskotaan) oli Puolueajattelun varjo.

Anarkistinen liike on pitkään toiminut synteisiin pyrkivänä organisaationa, toisin sanoen puolueen tavoin.

Kun *poissuljetut* revitään irti *mukaanotettujen* kielestä heidät revitään irti myös näiden teknologiasta. He ehkä elävät paremmassa ja houkuttelevammassa maailmassa, jossa maailmanlopunkonfliktin vaara on pienempi ja jossa on lopulta myös vähemmän taloudellisista syistä johtuvia jännitteitä. Mutta irrationaaliset jännitteet tulevat lisääntymään.

Planeetan perifeerisimmillä alueilla tulee riistoprojekti reaaliajasta huolimatta aina kohtaamaan maantieteellisiä ja kulttuurisia esteitä. Siitä huolimatta tulevat taloudelliset konfliktit noilta seuduilta aina niihin keskeisempiin alueisiin, joissa luokkaerot ovat jyrkempiä, saakka antamaan tilaa irrationaalisille konflikteille.

Mukaanotetut pyrkivät kontrolliprojekteillaan yleiseen konsensusukseen vähentämällä *poissuljettujen* taloudellisia vaikeuksia. He voivat varustaa nämä valmiilla kielellä, joka mahdollistaa hallitsevan teknologian osittaisen ja karkean käytön. He voivat myös sallia *poissuljetuille* paremman elämänlaadun. Mutta he eivät kykene estämään irrationaalisen väkivallan räjähdymiä, jotka nousevat hyödyttömyyden tunteesta, tylsyydestä ja gheton kuolettavasta ilmapöörästä.

Esimerkiksi Britanniassa, joka ei aina ollut pääoman tukahduttamisprojektien kehityksen kärjessä, on tämän kehityssuunnan alku jo nähtävissä. Valtio kieltäytyy ehdottomasti turvaamasta selviytymistä, köyhyys ja työttömyys ovat nousussa. Aloite säännöllisin väliajoin puhkeaviin mellakoihin tulee nuorilta – erityisesti länsi-intialaisilta – jotka tietävät olevansa selkeästi irtirevittyjä maailmasta, joka on heille jo vieras ja josta he voivat lainata muutamien välineiden tai tavan tehdä asioita, mutta jossa he ovat jo alkaneet tuntea toiseutta.

päässyt tapahtumaan, *mukaanotettujen* kieli katoaa *poissuljettujen* himoitsemien asioiden joukosta. Suhtautuminen siihen muuttuu täydelliseksi välinpitämättömyydeksi. Siitä hetkestä lähtien ovat *mukaanotetut poissuljetuille* toisia ja päinvastoin.

Tämä poissulkemisprosessi on välttämätön tukahduttamisprojektille. Sellaisten menneisyyden peruskäsitteiden kuin solidaarisuus, kommunismi, vallankumous ja anarkia arvo perustui tasa-arvon käsitteen yleiseen tunnustamiseen. Germaaniritarien linnoituksen asukkaille eivät *poissuljetut* ole ihmisiä, vaan asioita joita voi myydä ja ostaa samaan tapaan kuin esi-isämme ostivat ja myivät orjia.

Emme tunne tasa-arvoisuutta koiraa kohtaan, koska se vain haukkuu, sen sijaan että puhuisi kieltämme. Ei pidä sekoittaa kieltä sanan laajassa merkityksessä kieleen käännettävänä puhe- ja kirjoituskoodina. Edistyksellinen ja vallankumouksellinen traditiomme on opettanut meille, että ihmiset ovat tasa-arvoisia äidinkieleensä katsomatta. Nyt onkin puhe mahdollisesta tukahduttamiskehityksestä, joka riistäisi *poissuljetuilta* kokonaan mahdollisuuden varsinaiseen kommunikointiin *mukaanotettujen* kanssa. Vähentämällä suuresti kirjoitetun sanan käyttökelpoisuutta ja korvaamalla kirjat ja sanomalehdet asteittain esimerkiksi mielikuvilla, väreillä ja musiikilla, huomispäivän valtakoneisto voi rakentaa kielen, joka on tarkoitettu vain *poissuljetuille*. *Poissuljetut* kykenisivät luomaan erilaisia, jopa luoviakin uuskielen tuottamiskeinoja, mutta ainoastaan omilla koodeillaan. He olisivat täysin voimattomia saavuttamaan kontaktia *mukaanotettujen* koodiin, ja näin ollen myös ymmärtämään näiden maailmaa. Ja ymmärtämättömyydestä on vain lyhyt askel välinpitämättömyyteen ja henkiseen sulkeutuneisuuteen.

Tämän vuoksi on reformismi kuolinkouristuksissa. Ei ole enää kauaa mahdollista esittää vaatimuksia. Kukaan ei lopulta tiedä mitä pyytää maailmalta, joka on lakannut kiinnostamasta meitä ja kertomasta meille mitään ymmärrettävää.

Ei koko anarkistinen liike, mutta taatusti sen järjestäytymismuodot.

Otetaan vaikka Italian FAI (Federazione Anarchina Italiana). Se on vielä tänäänkin synteesiorganisaatio. Se perustuu periaateohjelmaan, sen kausittaiset kokoukset ovat sen toiminnan keskipiste ja se katsoo todellisuutta yhteenliittävän keskuksen näkökulmasta. Se haluaa siis toimia synteesinä ulkopuolisen todellisuuden (vallankumouksellisen todellisuuden) ja anarkistisen liikkeen välillä.

Jotkut toverit tietenkin vastustelevat, että nämä huomautukset ovat liian yleisluontoisia. Hekään eivät kuitenkaan voi kiistää sitä, että mentaliteetti, joka ylläpitää anarkistijärjestön ulkoiseen todellisuuteen luomaa suhdetta on hyvin lähellä puolue-mentaliteettia.

Hyvät tarkoitukset eivät riitä.

Tämä mentaliteetti on haalistunut. Ei ainoastaan niiden nuorten tovereiden keskuudessa, jotka haluavat avoimen ja *epämuodollisen* suhteen vallankumoukselliseen liikkeeseen vaan, mikä on vielä tärkeämpää, yhteiskunnallisessa todellisuudessa itsessään.

Teolliset tuotanto-olosuhteet tekivät syndikalistisen taistelun järkeväksi, kuten ne tekivät marxilaiset metodit ja libertaariset synteesiorganisaatiotkin. Tämän päivän jälkiteollisesta näkökulmasta on nykyisessä syvällisesti muuttuneessa todellisuudessa ainoa mahdollinen anarkistinen strategia epämuodollisuus. Tällä tarkoitan toveriryhmiä, jotka liittyvät yhteen hengenheimolaisuuden pohjalta, täsmällisin päämäärin ja asettavat itselleen välitavoitteita, luoden samalla edellytyksiä yksinkertaisten mellakkatilanteiden muuttamiselle kapinatilanteiksi.

Marxilainen puoluekäsitys on kuollut. Ja niin on anarkistinenkin. Kun luen sosiaaliekologisten äskettäin tuottamaa kritiikkiä, jossa puhutaan anarkismin kuolemasta, ymmärrän että kysymys on yhtä paljon kielenkäytöstä kuin kyvyttömyydestä tutkia anarkistinen liikkeen sisäisiä ongelmia. Jälkimmäisen rajoituksen ovat sitä paitsi huomanneet kyseiset toverit itsekkin. Se mikä on heille kuollut – ja kuollut myös minulle – on anarkismi, joka kuvitteli voivansa toimia organisatorisena yhdistäjänä seuraavalle vallanku-

moukselle; anarkismi, joka näkee itsensä synteesirakenteena, jonka päämääränä on hedelmöittää moninaisia inhimillisen luovuuden muotoja nujertamaan Valtion konsensus- ja tukahduttamisrakenteet. Se mikä on kuollut, on perinteisten organisaatioiden pyssähtynyt anarkismi, joka perustuu parempien olosuhteiden vaatimiseen ja määrällisten tavoitteiden olemassaoloon. Se ajatus, että yhteiskunnallinen vallankumous on taistelujemme välttämätön seuraus on osoittautunut tuulesta temmatuksi. Vallankumous saattaa tapahtua tai olla tapahtumatta.

Determinismi on kuollut ja sokean syyn ja seurauksen laki sen mukana. Käyttämämme vallankumouksen keinot, mukaan lukien avoin kapina, eivät välttämättä johda yhteiskunnalliseen vallankumoukseen. Viime vuosisadan positivistien niin rakastamaa kausaalisuuden mallia ei ole todellisuudessa olemassa.

Vallankumous tulee mahdolliseksi juuri tästä syystä.

Vauhti ja moninaisuus

Tiedonsiirtoon tarvittavan ajan väheneminen merkitsee ohjelmoidun päätöksenteon nopeutumista. Jos tämä aika vähennetään olemattomiin (kuten tapahtuu elektronisessa reaaliajassa) ohjelmoidut päätökset eivät ainoastaan nopeudu vaan myös muuttuvat. Niistä tulee jotakin erilaista.

Projekteja muunneltaessa muunnellaan myös tuottavien sijoitusten alkutekijöitä; saadaan ne muuttumaan perinteisestä pääomasta (lähinnä rahallisesta) tulevaisuuden pääomaksi (pääasiassa älylliseksi).

Erilaisuuden ohjaaminen on eräs reaaliajan perustavimmista elementeistä.

Politiikan ja talouden välinen suhde täydellistetään, kilpailun tuottamille ristiriidoille pannaan piste, konsensus organisoidaan, ja mikä tärkeintä, kaikki tämä ohjelmoidaan reaaliaikaan. Näin valtarakenteet leikkaavat irti suuren yhteiskunnanosan: *poissuljetut*.

Reformismin loppu, puolueen loppu

Puolue perustuu reformistisiin hypoteeseihin. Tämä vaatii vähintäänkin yhteisen kielen, ellei suorastaan yhteisiä intressejä. Puolueille ja myös ammattiliitoille tapahtui seuraavaa. Yhteinen kieli käänsi itsensä fiktiiviseksi luokkavastarinnaksi, jolle oli tyypillistä toisaalta parannusten vaatiminen ja toisaalta niihin myöntymisen vastustaminen.

Jonkin asian pyytäminen vaatii yhteisen kielen, riippumatta siitä keneltä ja mitä pyydetään.

Nykyinen yleismaailmallinen tukahduttamisprojekti tähtää tämän yhteisyyden rikkomiseen. Ei muurein suljetuilla erikoisvankiloilla, ei ghetoilla, ei satelliittikaupungeilla tai suurilla teollisuuskeskuksilla, vaan päinvastoin tuotannon hajauttamisella, palvelujen parantamisella, ekologisten periaatteiden soveltamisella tuotannossa. Kaikki tämä tapahtuu yhdessä mitä täydellisimmän *poissuljettujen* eristämisen kanssa.

Tämä eristäminen saavutetaan riistämällä *poissuljetuilta* asteittain kieli, jonka he omistivat yhdessä muun yhteiskunnan kanssa.

Ei tule olemaan jäljellä enää mitään pyydettyä.

Tyhvät poissuljetut

Ajanjaksolla, jota voi vielä kutsua teolliseksi konsensus perustui mahdollisuuteen osallistua tuotannosta saatavista eduista nauttimiseen. Ajanjaksolla, jona pääoman muutoskyky on jo käytännössä rajaton, pääoman ja Valtion parivaljakko tulee vaatimaan itselleen omaa kieltään, joka eroaisi *poissuljettujen* kielestä. Näin se saavuttaa parhaiten uudet ulottuvuutensa.

Vallitsevan kielen epäkelvopoisuudesta tulee paljon tehokkaampi eristämiskeino kuin perinteisistä ghettoalueista. Kasvava vallitsevan kielen saavuttamisen vaikeus tulee asteittain tekemään kielestä jotakin ehdottomasti toiseuden piiriin kuuluvaa. Kun näin on